

De omslagfoto

Redactie

Van een omslagfoto die op de achterzijde doorloopt, valt doorgaans alleen het rechter gedeelte in het oog. Als de linkerkant erg mooi en interessant is, is dat wel een beetje spijtig. Dat is bij de omslagfoto van dit nummer zeker het geval. Een goede reden om de fraaie opname hier nog eens in de volle breedte weer te geven.

Het is een opname van de wand van de Groeve Jansen te Wilsum (Dld.), gemaakt door Freek Rhebergen in 1986. Deze groeve is een van de locaties in het zogenoemde WWW-gebied (Wilsum - Wielen - Westerhaar). In dit gebied, gedeeltelijk in Duitsland, gedeeltelijk in Nederland, zijn in de loop der jaren talloze fossiele sponzen en andere geologica gevonden in de zand- en grind-groeven. De foto was dan ook in de

eerste plaats bestemd voor het omslag van Staringia 9: 'Ordovicische zwerfsteensponzen'.

Het zand en grind dat hier wordt gewonnen maakt deel uit van een stuwwal die werd gevormd door het landijs tijdens het Saalien. De sedimentlagen die daarbij werden gestuwd en verschuud zijn echter ouder en dateren uit het Vroeg-Pleistoceen en Tertiair. Het grove grind links op de foto maakt volgens Rhebergen deel uit van de opvulling van een gletsjertunnel die gevormd is tijdens het Saalien. De opvulling bestaat echter uit een verplaatste (geremanieerde) rivierafzetting uit het Menapien, het laatste glaciaal van het Vroeg-Pleistoceen. Deze fluviatiele afzettingen behoren tot de Formatie van Enschede. Deze formatie wordt in een

groot deel van Nederland aangetroffen: van de Veluwe tot Groningen en van Twente tot in de Noordzee. De oudste afzettingen ervan dateren uit het Menapien (tot 1,1 miljoen jaar oud), de jongste uit het Cromerien (circa 0,5 miljoen jaar oud). De scheve gelaagdheid is typerend voor fluviatiele afzettingen. De rivier die deze afzetting vormde behoorde tot het Baltische riviersysteem, dat materiaal aanvoerde uit het oosten, waaronder Scandinavische zwerfstenen, fossiele zwerfsteensponzen en gesteenten uit het Duitse deel van het stroomgebied, zoals bontzandsteen en thüringerwoudporfier.